Milliyet

İSTİKLÂL SAVAŞI gazetesi

İKİNCİ BASKI

KALK UYAN YOKSA ARDI HİCRANDIR

HAZIRLAYAN: ÖMER SAMİ COŞAR

CUMA 23 MAYIS 1919

Bütün İstanbul, Sultanahmet Meydanı'ndaki mitingdeydi...

Yüz bin Türk vatanı kurtarmaya yemin etti

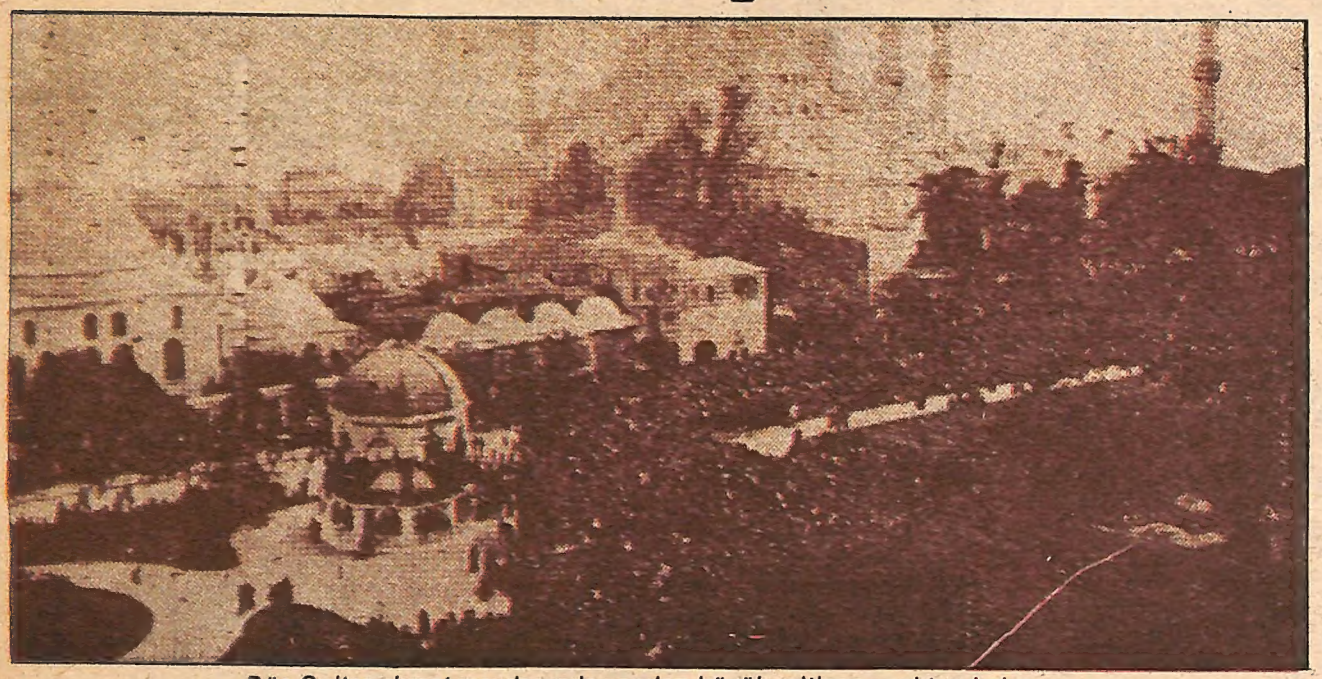

Dün Sultanahmet meydanında yapılan büyük mitinge uzaktan bakış

● Konuşmacılardan Halide Edip Hanım'ın, «Bayrağımıza, ecdadımızın namusuna ihanet etmeyeceğimiz ve bu uğurda can vermekten çekinmeyeceğimize yemin ediniz» sözlerine bütün meydan, «Vallahi...» diye cevap verdi...

SEVGİLİ İzmirimize Yunan ayağının bastığı günden beri memleketin her tarafında, İstanbul'un hemen her yerindeki galeyan ve heyecan Sultanahmet meydanında yaşandı.

İki muazzam ve tarihî âbidenin arasında toplanan bu muhteşem halk kütlesinin gözlerinde haksızlığa karşı parlayan bir heyecan, kalplerinde İzmir'in verdiği teessür ve galeyan vardı.

Daha sabahın erken saatlerinden itibaren İstanbul'un her köşesinden halk akın akın sokaklardan, caddelerden akıyor ve coşan bir nehir gibi Sultanahmet meydanında toplanıyordu. Bütün dükkânlar kapatılmıştı. Sanki İstanbul terkedilmiş şehir haline gelivermişti.

Sultanahmet meydanında her metrekareye altı kişi düşüyordu. Bir mahşerdi meydan... Halk civar sokaklara taşmış, ağaç dallarına, damlara yerleşmişti.

«TÜRK HÜRDÜR, ESİR OLAMAZ»

Elliden fazla derneğin, bütün okulların siyasî partilerin katıldığı mitingte görülen dövizlerde şunlar yazılıydı:

"Türk hürdür, esir olamaz..."

"Hak isteriz: 2 milyon Türk 200 bin Rum'a feda edilemez."

"Yaşamak istiyoruz. Müslüman ölmez ve öldürülemez."

Bütün Türk bayrakları siyah tüllerle kaplanmıştı... Sultanahmet Camii önündeki yüksek kürsüde siyah bezlerle örtülmüştü. Kürsünün önünde, Vilson prensiplerinin Türklere ait 12'nci maddesi siyah bir çerçeve içinde duruyordu.

«NİFAKI ÖLDÜRELİM»

Kürsüye önce Şair Mehmet Emin gelmiş ve "**Keşke asırların geceleri ve dünyanın mezarları gözlerime dolarak bir kör olsaydım. Sokak sokak dilenseydim de milletimin kulağını parçalayan bu felâket seslerini işitmeseydim. Bu kara günleri görmeseydim**" demiş şunları söylemiştir:

"**Bu zulüm ve vahşet ne için yapılıyor. İzmir'i Yunanistan ve Türk'ü Yunanlı yapmak için mi? Hayır kardeşler... İzmir altı asırdan beri 40 ulu caminin beyaz minarelerinde ezan seslerini yedi gökte dalgalandıran bir Müslüman memleketidir.**"

Mehmet Emin: "**Gene mi kan, genemi ateş?**" diye sormuş ve demiştir ki:

"**Batıya doğru dönerek haykırmak ve şunları söylemek istiyorum: Ey Avrupa, ey Amerika, bunun mesuliyeti sizin olacaktır... Kardeşlerim... Yunanlıları İzmir'den çıkarmak, eski ve yeni dünyalara hukuk ve hürriyetimizi tanıtmak istiyor musunuz?**

Öyle ise en önce aramıza girmiş olan nifakı öldürelim. Kardeşliğe doğru, bir daha geriye çekilmeyecek olan ellerimizi uzatalım."

İstanbul basını adına kürsüye çıkan Fahrettin Bey de, yabancı bir devlet idaresini çağıran bir iki İstanbul gazetesi bulunduğunu belirterek, bu fikirleri reddetmiş, konuşmasını Tevfik Fikret'in şu mısraları ile tamamlamıştır:

"**Zalimin topu var,**
güllesi var, kal'ası varsa
Hakkın da bükülmez kolu,
dönmez yüzü vardır,"

Toplantının en heyecanlı konuşmasını öğretmen Halide Edip yapmıştır.

Halide Edip, büyük kalabalığı galeyana getiren konuşmasına şöyle başlamıştır:

"**Kardeşlerim, evlâtlarım,**

Ruhu göklerde olan yedi yüz senelik şanlı tarihimiz bu minarelerden bugün Osmanlı tarihinin faciasını seyrediyor. Bu muazzam, bu tarihî meydanda, zafer alayları tertip eden ecdadımızın ruhu bizi seyrediyor. Dünyaların öbür ucuna at süren nâmağlûp Müslüman tarihinin bedbaht bir kızıyım. Bugün de dünkü kadar kahraman ve talihsiz Türk milletinin anasıyım. Millet nâmına, ecdadımızın bizi seyreden ruhlarına yemin ediyorum. Bugün kolları kesilmiş olan Türk'ün kalbi, eski cesaret ve gücünü kaybetmemiştir. Yemin ediyorum ki: Osmanlı sancağına, tarihine hiyanet etmeyeceğim."

Halide Edip, Türkiye'yi bölmeye kalkışan Avrupa devletlerini suçlamış, "**Ayda ve yıldızlarda Türk toprakları ve milletleri olduğu haber alınsa oraya istilâ ordusu göndermek için mutlak yol bulacak olan buAvrupa'nın**" istilâ siyasetini yermiş ve elemle haykırmıştır:

"**Kardeşlerim, evlâdlarım**

Osmanlı toprağında böyle muazzam, böyle tarihî bir gün belki bir daha görmeyeceğiz. Evlâtlarım öyle bir gün olur da bir daha toplanamazsak, içimizde ölenler olursa, Türk'ün istiklâl bayrağıyla mezarı üzerine geliniz.

Benimle beraber yemin ediniz. Türkiye'nin istiklâl ve hak hayatını alacağı güne kadar hiç bir korku, hiçbir güçlük önünden kaçmayacağız. (Vallahi sesleri ile meydan çınlamıştır.)

700 senenin tarihini ağlayan minareler altında yemin ediniz, bayrağımıza, ecdadımızın nâmusuna ihanet etmeyeceğiz, bu uğurda can vermekten çekinmeyeceğiz."

Halide Edip Hanım'ın bu sözlerine de bütün meydan ve yüz bin kişi, "Vallahi, Vallahi" sedaları ile cevap vermiştir.

Selim Sırrı ve Dr. Sabit beylerin konuşmalarından sonra mitinge katılanlara bir bildiri sunulmuş ve oy birliğiyle onaylanmıştır.

Bu bildiride, "Vatandaşlar, vatanımızı hayat pahasına kurtarmak lüzumunu duyalım. Ve yalnız bizim için değil, çocuklarımız için ve bize bu armağanı bırakan ecdadımız için gerekirse ölmeyi bilelim. Bu muazzam toplantımızda biz bütün dünyaya gösteriyoruz ki, Türk buradadır. Burada yaşayacak ve burada ölecektir" deniliyordu.

Erzurum ve İzmit'te de mitingler düzenlendi

İZMİT

ŞEHRİMİZDE büyük bir miting yapılmış ve İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgali protesto edilmiştir.

İzmitliler Osmanlı devletinin âkıbeti hakkında millete haber verilmesi gerektiğini bilhassa belirtmişler ve gazetelerin yayınları üzerindeki sansürün kaldırılmasını da istemişlerdir. Belirtildiğine göre, sansürün kaldırılması babının, milletin bütün hislerini açıklamasına yardımcı olacaktır.

Her meslekten halkın katıldığı miting kararlarından birinde de, Türk milletinin arzuları hilâfına hareket edilmesine müsaade olunmayacağının Avrupa devletlerine bildirilmesi istenmektedir.

ERZURUM MİTİNGİ

ERZURUM,

Erzurum'da bütün Türkler sönmez bir infial ile matemli dakikalar yaşamaktadırlar. Herkes heyecan içindedir. Bütün müessese ve dükkânlar kapatılmış ve binlerce Erzurumlu büyük bir miting yapmıştır. Toplantıda, İzmir'in Yunan ordusu tarafından işgali protesto edilmiştir.